

24.10.2023

Група № 24

Урок № 15

Тема уроку: «Активні й пасивні дієприкметники»

Мета уроку: повторити відомості про активні та пасивні дієприкметники, відмінність між ними; формувати загальнопізнавальні вміння утворювати активні та пасивні дієприкметники, визначати способи творення; домогтися правильного написання активних і пасивних дієприкметників; розвивати критичне та логічне мислення, словниковий запас здобувачів освіти.

Матеріали до уроку:

1. Опрацюйте § 18 у базовому підручнику: *Українська мова (рівень стандарту): підручник для 11 кл. закл. загальн. середн. освіти/ Олександр Авраменко. – К.: Грамота, 2019. – 208 с.*
2. **Перегляньте відео до уроку на YouTube:**
https://www.youtube.com/watch?v=4ck2D0JWM2s&ab_channel

1. Законспектуйте матеріал до уроку (основне):

Дієприкметники		
<u>Активні</u>		<u>Пасивні</u>
Ознака предмета за дією, яку він сам виконує <i>Жевріюча надія (надія жевріє), атакуючі бійці (бійці атакують), зав'ялі квіти (квіти зав'ялі)</i>		Ознака предмета за дією, яку виконує над ним інший предмет <i>Викопаний скарб (хтось викопав), підписана заява (декан підписав), розбитий посуд (брат розбив)</i>
<u>Теперішнього часу</u>	<u>Минулого часу</u>	<u>Минулого часу</u>
<i>Темніючий від часу</i>	<i>Потемнілий від часу</i>	<i>Пецене дитя</i> <i>Витолочена трава</i>

Активні дієприкметники теперішнього часу

Від перехідних і неперехідних дієслів недоконаного виду	Дієслово (основа теперішнього часу)	+ суфікси <i>-уч - , - юч - , -ач-, -яч- :</i>
	Атакуй <i>-уть</i>	Атакуючий (боєць)
Рев <i>-уть</i>	Ревучий (потік)	
Дриж <i>-ать</i>	Дрижачий (голос)	
Тремт <i>- ять</i>	Тремтячий (пес)	

Обмежені вживанням: *синіюче небо, бажуючі* (можливо, але небажано), *перевиконуючий план робітник - робітник, який перевиконує план*

Зовсім не утворюються дієприкметники від дієслів на *-ся* : *рос. розвиваючийся - той, що розвивається, учащийся - той, хто навчається*

Активні дієприкметники минулого часу

Лише від неперехідних дієслів доконаного виду	Дієслово (основа інфінітива)	+ суфікс <i>-л-</i>
	Посиві <i>- ти</i>	Посивілий (чоловік), осілий (сніг), змарніле (обличчя), достиглий (колос)
Осі(с) <i>-ти</i>		
Змарні <i>- ти</i>		
Достиг(ну) <i>- ти</i>		
Зарослий	Зарослий	
Посивівший	Посивілий	
Прогнівший	Прогнилий	

-ш- , -вш-* збереглися лише в кількох давніх словах на зразок *перемігший

Пасивні дієприкметники минулого часу

Творються від перехідних дієслів доконаного і, рідше, недоконаного виду	Основа інфінітива (зміни звуків)	+ суфікси <i>-н-, -ен-, -т-</i>
	Поло <i>-ти</i>	Полотий (полений)
Прописа-ти	Прописаний	
Склеї-(ї/є)ти	Склеїний	

	Побіли-(и/е)ти	Побілений
	Ратифікува-(у/о)ти	Ратифікований
	Застосовував-ти	Застосовуваний

Пасивні дієприкметники бувають dokonаного і недоконаного виду і завжди минулого часу, але

дієприкметники, утворені від дієслів недоконаного виду з суфіксом -ува-, -овува-, можуть мати значення часу	
Минулого	Теперішнього
Застосовуваний колись, вирощуваний раніше	Застосовуваний сьогодні, вирощуваний цього року

Можливі чергування:

[d]-[дж] - погодити - погоджений;

[zd]-[ждж]-об'їздити - об'їжджений;

[z],[z]-[ж]- зберегти - збережений;

[c]-[ш]- оголосити - оголошений;

[k],[t]-[ч]- сікти – січений

4. Виконайте наступні завдання:

1. **Вправи 2,5** до § 18 з підручника О. Авраменка

для 11 кл.

2. Виконайте розподільний диктант

Запишіть дієприкметники у дві колонки : А- активні,

Б- пасивні

Незагороджений, працюючий, переконаний, закручений, посивілий, керуючий, бажаний, знижений, почорнілий, напоєний, нев'янучий, зів'ялий, повідомлений, діючий, оновлюючий, оновлений, досліджений, захитий, випрасуваний, зображений, відтворюючий, відтворений.

Повторіть попередні теми, оскільки на наступному уроці буде

контрольна робота.

Фото виконаних завдань надсилати мені на електронну пошту

ledishade@ukr.net .

У темі листа вкажіть ваше прізвище, номер групи та № уроку.

24.10.2023

Група № 24

Урок № 16

Тема уроку: Контрольна робота №1 « Практична риторика.

Морфологічна норма»

Мета уроку: перевірити знання морфологічних норм; розвивати пам'ять, увагу, логічне мислення, самостійність, уміння розпізнавати вивчені мовні явища, формувати уміння вчитися, виконувати тестові завдання, працювати самостійно, виховувати повагу до мови.

Матеріали до уроку:

*Шановні учні, повторіть усі теми з морфології та риторики, вивчені раніше, та виконайте контрольну роботу «**Практична риторика. Морфологічна норма**» в робочих зошитах ! Але пам'ятайте, що на очному уроці будуть завдання по числівнику.*

Контрольна робота з української мови "Морфологічна норма. Практична риторика" (тест) передбачає 12 завдань (12 балів): 1-9 завдання (тестового характеру) - 1 правильна відповідь з п'яти, 10 завдання - на встановлення відповідності, 11-12 завдання - творчого характеру (написати невеличке есе з елементами роздуму на обрану тему, висловивши свої міркування за правилами ведення суперечки (обсяг – до однієї сторінки).

Контрольна робота

«Морфологічна норма. Практична риторика»

1. Морфологічну помилку допущено в рядку:

А найбільш успішний

Б дорожчий золота

В якнайцікавіший

Г кращий за всіх

Д немає в продажу

2. У якому рядку всі слова є іменниками спільного роду:

А староста, лікар, інженер

Б суддя, прокурор, незнайко

В канікули, зозуля, плакса

Г бідолаха, непосида, забіяка

Д дитя, курча, замазура

3. Лише форму множини мають обидва іменники рядка:

А оглядини, дерева

Б хрестини, дрова

В сутінки, вечори

Г фінанси,кредити

Д терези, виделки

4. До другої відміни належать усі іменники варіанта:

А поріг, брокер, день, тюль

Б вікно, пальто, метро, сіно

В барліг, брат, курінь, путь

Г хмарище, кіно, колесо, дерево

Д буття, зайчєня, волосся, щастя

5. Прочитайте фрагмент поезії.

На розпутті кобзар сидить та на кобзі грає;

Кругом хлопці та дівчата –

Як мак процвітає...

Укажіть, скільки в цьому фрагменті іменників м'якої групи:

А2

Б3

В4

Г5

Д6

6. Закінчення -а (-я) у формі родового відмінка однини мають усі іменники в рядку:

А голос, понеділок, вовк

Б король, атом, будинок

В танець, стрілець, палець

Г Кавказ, патріот, мудрець

Д Лондон, Збруч, Мороз

7. Закінчення -у (-ю) у формі родового відмінка однини мають усі іменники в рядку:

А сектор, дим, Харцизьк

Б туман, дворик, іспит

В місяць, інститут, гіпс

Г звіробій, іній, квадрат

Д абзац, секрет, картон

8. Форму кличного відмінка утворено НЕПРАВИЛЬНО в рядку:

А Настю

Б Миколо

В Дмитре

Г Ольго

Д Галинко

9. Закінчення -ей у родовому відмінку множини мають усі іменники рядка:

А подорож, стаття, гість

Б галерея, відомість, тінь

В путь, вогонь, відповідь

Г око, доповідь, легєня

Д готель, заметіль, ніч

10. Установіть відповідність між іменниками та родами, до яких вони належать:

1) чоловічий

2) жіночий

А папороть, СБУ, дівчина, путь

Б математик, вельможа, Сибір, тигр

3) середній

В токар, поетеса, плетиво, нікчема

4) спільний

Г жіноцтво, листя, теля, дівча

Д злюка, бідолаха, хитрюга, недоучка

11-12. Прочитайте теми для суперечок і виконайте завдання.

- *Еміграція за кордон – право кожної людини чи зрада батьківщини?*
- *Соціальні мережі – велике благо чи віртуальне щастя?*
- *Краще жити в місті чи селі?*

Напишіть невеличке есе з елементами роздуму на обрану тему, висловивши свої міркування за правилами ведення суперечки (*обсяг – до однієї сторінки*).

Фото виконаних завдань надсилати мені на електронну пошту

ledishade@ukr.net .

У темі листа вкажіть ваше прізвище, номер групи та № уроку.